

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Rozwój systemu biblioteczno-informacyjnego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego

Author: Arleta Majcherek

Citation style: Majcherek Arleta. (2008). Rozwój systemu biblioteczno-informacyjnego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), "Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego" (S. 49-58). Katowice : Oficyna Wydawnicza Waclaw Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Rozwój systemu bibliotecznego PROLIB w bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego

Jak to było na początku

Większość bibliotek polskich rozpoczęła automatyzację dopiero na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. Wiązało się to ze zmianami organizacyjnymi bibliotek, przeprowadzaniem licznych szkoleń dla pracowników oraz posiadaniem odpowiedniego sprzętu technicznego pozwalającego na wprowadzenie wybranego systemu bibliotecznego. Istotnym czynnikiem była również współpraca bibliotekarzy i informatyków oraz wzajemne zrozumienie. W początkowej fazie automatyzacji informatycy nie znali specyfiki pracy biblioteki, stąd nie rozumieli zagadnień oczywistych dla bibliotekarzy. Z kolei bibliotekarze nie znając języka informatycznego nie zawsze potrafili wytłumaczyć, o co tak naprawdę chodzi¹.

Głównym celem automatyzacji bibliotek było usprawnienie i przyspieszenie pracy bibliotekarza oraz pełniejszy, szybszy dostęp użytkowników do danych².

Pierwsze systemy biblioteczne były właściwie oprogramowaniami cząstkowymi, pozwalającymi na automatyzację zaledwie wybranej części pracy bibliotekarskiej, np. tylko gromadzenia, opracowania, bądź udostępniania książek. Podobnie było w naszej bibliotece. BUŚ³ przystą-

¹ A. Sitarska: *Kontrowersje wokół zastosowań informatyki w bibliotekach polskich*. W: *Komputeryzacja bibliotek*. Pod. Red. B. Ryszewskiego. Toruń 1994, s. 71–88. Zob. też: D. Waldowska, M. Józwiak: *Komputeryzacja w WiMBP im. C. Norwida w Zielonej Górze*. „Bibliotekarz” 1996, nr 4, s. 11–13; T. Dębicka, Z. Rozwadowska: *Kompleksowy System Zarządzania Biblioteką PROLIB w Bibliotece Akademii Ekonomicznej w Katowicach*. „PTINT” 2003, nr 2/3, s. 19–22.

² M. Grabowska: *Światowe trendy rozwoju komputerowych systemów bibliecznych*. W: *Komputery w bibliotekach – Polska ’94. Materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Chorzów, 10–12. 06. 1994*. Warszawa 1994, s. 30–40.

³ Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego, wcześniej Biblioteka Główna Uniwersytetu Śląskiego.

piła do automatyzacji na początku lat dziewięćdziesiątych. W 1992 rozpoczęto pracę w dwóch niezależnych od siebie i nie powiązanych oprogramowaniach: Micro CDS/ISIS⁴ i APIN-UDOS.

Micro CDS/ISIS został stworzony przez UNESCO i od 1986 był rozpowszechniany w krajach członkowskich tej organizacji. Micro CDS/ISIS-a BUŚ otrzymała bezpłatnie z Instytutu Informatyki Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie. Był oprogramowaniem służącym do katalogowania zbiorów biblioteki. Wówczas prace związane z opracowaniem prowadzono dwutorowo. Pracownicy katalogowali zbiory metodą tradycyjną na kartach topograficznych i równocześnie wprowadzali dane do systemu Micro CDS/ISIS. Tak więc dane umieszczone w Micro CDS/ISIS-ie służyły właściwie do poprawnego wydruku kart katalogowych oraz informacji katalogowej na wybranych stanowiskach komputerowych⁵.

APIN-UDOS⁶ został stworzony przez pracowników Politechniki Wrocławskiej i był wykorzystywany wyłącznie na potrzeby wypożyczalni. System posiadał dwie połączone ze sobą bazy: zasoby książek i konta czytelników, co pozwalało na: zapisanie czytelnika, wypożyczenia, zwroty i prolongaty książek oraz monitowanie czytelników⁷.

Wiadomo, że systemy te nie spełniały funkcji zintegrowanego systemu bibliotecznego-informacyjnego. Dlatego też szybko rozpoczęto analizę innych systemów bibliecznych dostępnych wówczas na rynku. Systemem PROLIB zainteresowano się z kilku względów:

- był produktem polskiej firmy Max Elektronik,
- był tworzony przez informatyków i bibliotekarzy, co ułatwiało wzajemne relacje biblioteka-firma,
- oprogramowanie to zakupiło już kilka śląskich bibliotek, m.in.: biblioteki Akademii Ekonomicznej, Politechniki Śląskiej oraz Biblioteka Śląska,
- niższa cena zakupu i serwisowania w porównaniu z innymi systemami zagranicznymi⁸.

⁴ Mikro CDS/ISIS – Computerized Documentation System / Integrated Scientific Information Service.

⁵ Więcej o oprogramowaniu ISIS w: W. Gołąb: *Sieć komputerowa bibliotek rolniczych*. W: *Komputery w bibliotekach – Polska '94...*, s. 67–71; A. Sadoch: *Krajowe bazy danych bibliograficzno-katalogowe prowadzone w systemie Mikro CDS/ISIS*. W: *Komputery w bibliotekach – Polska '94...*, s. 107–109; B. Barańska-Malinowska: *Komputeryzacja w Bibliotece Głównej Politechniki Częstochowskiej*. „Bibliotekarz” 1997, nr 9, s. 18–21.

⁶ Automatyczny System Przetwarzania Informacji Naukowej UDOS.

⁷ J. Wojtczak: *Ewolucja komputerowego systemu bibliotecznego-wyszukiwawczego w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej*. W: *Biblioteka Politechniki Wrocławskiej 1946–2006*. Red. H. Szarski, J. Wojtczak. Wrocław 2007, s. 139–158.

⁸ W. Dziadkiewicz, M. Szulc: *Doświadczenia w pracy z PROLIB-em w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego*. „Bibliotekarz” 2003, nr 7–8, s. 9–15.

Pierwsze spotkania z firmą Max Elektronik i testy PROLIB-a rozpoczęto w 1996, co ostatecznie doprowadziło do instalacji i rozpoczęcia pracy w systemie w 1998. Na początku uruchomiono moduły: Bibliografii, Opracowania Wydawnictw Zwartych i Ciągłych oraz Wypożyczalnię.

Z kilku powodów stało się niemożliwe przekonwertowanie do PROLIB-a danych już wprowadzonych do Micro CDS/ISIS-a. Wartość merytoryczna opisów bibliograficznych przeniesionych z Micro CDS/ISIS-a do PROLIB-a pozostawiałaby wiele do życzenia. Poprawianie błędnie przekonwertowanych opisów bibliograficznych jest bardziej czasochłonne od wprowadzenia ich na nowo. Ponadto w Micro CDS/ISIS-ie stosowano dwa języki informacyjno-wyszukiwawcze: Uniwersalną Klasyfikację Dziesiątą (UKD) i Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN). Akurat w tym czasie zostały zmienione tablice UKD i należałoby dokonać reklasyfikacji zbyt dużej części księgozbioru. W PROLIB-ie rozpoczęto już stosowanie UKD według nowych tablic⁹. Zarzucono również JHP BN na rzecz haseł przedmiotowych języka KABA.

Przejsie na nowy system nie spowodowało żadnych zakłóceń w pracy Wypożyczalni. Główną zasługę położyli pracownicy BUŚ, którzy opracowali szczegółowy schemat danych zasobów książek i kont czytelniczych wprowadzonych do systemu APIN-UDOS w celu przeniesienia ich do PROLIB-a. Dlatego też czytelnicy nie odczuli zamiany. Również kody paskowe z APIN-UDOS-a pozostały w nowym systemie.

Budowa PROLIB-a

System PROLIB składa się z kilku modułów, co pozwala decydować, które z nich i kiedy będą zakupione oraz wdrożone w bibliotece.

Pierwszym modułem, w którym rozpoczyna się praca z książką jest moduł Gromadzenia. W pierwszej dostępnej wersji nie był on zadowalający dla BUŚ. Dlatego pracownicy firmy Max Elektronik wspólnie z bibliotekarzami naszej instytucji (głównie z Oddziału Gromadzenia Zbiorów) udoskonalili ten moduł, co pozwoliło na całkowitą automatyzację gromadzenia i zarzucenie wykonywania niejednokrotnie podwójnych czynności i w systemie i w sposób tradycyjny. W module możliwe jest planowanie zakupów, wysyłanie zamówień, akcesjonowanie wpływów, kontrolę finansową nabytków oraz wygenerowanie egzemplarzy w inwenta-

⁹ *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiątą. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych.* Warszawa 1997.

rze¹⁰. Duża liczba raportów¹¹ i ich różnorodność pozwala na prowadzenie rozliczeń ilościowych i finansowych modułu.

W module Opracowania można katalogować różne typy dokumentów. Od początku w BUŚ opracowuje się wydawnictwa zwarte i ciągłe. W 2003 rozpoczęto wprowadzanie do systemu opisów dokumentów elektronicznych i kartograficznych. Od 2007, wraz z nową wersją PROLIB-a opartą na formacie MARC (MACHINE READABLE CATALOGING), wprowadza się do bazy dokumenty muzyczne, druki muzyczne i filmy. Ponadto przewidziano tworzenie opisów bibliograficznych dla starodruków, dokumentów normalizacyjnych, patentów i DŹS-ów¹², ale do tej pory BUŚ nie podjęła decyzji o ich wdrożeniu. Moduł Opracowania umożliwia: inwentaryzację egzemplarzy oraz opracowanie formalne i rzeczowe dokumentów, wydruk kart katalogowych¹³ i księgi inwentarzowej dzięki licznym raportom prowadzona jest statystyka opracowania zbiorów.

W module Wypożyczalni podstawowymi czynnościami są: elektroniczne wypożyczenia, prolongaty i zwroty dokumentów. Możliwa jest również kontrola kont czytelniczych (naliczanie kar, wydruk upomnień). Przydatnym rozwiązaniem jest podgląd historii wybranego egzemplarza i konta czytelniczego. System pozwala na prowadzenie szczegółowej statystyki wypożyczalni (wypożyczenia, zwroty, prolongaty, zapisy i usunięcia kont czytelniczych, odwiedziny itp.).

Ścisłe związane z modułem Wypożyczalni jest moduł Magazynu stworzony na potrzeby BUŚ w 2002. Rozwiązanie to pozwala obecnie na dokładną informację, co w danym momencie dzieje się z wybranym egzemplarzem i gdzie on się znajduje. Ponadto stworzono na jego potrzeby raporty statystyczne. Uruchomienie tego modułu zwiększyło ilość wykonywanych czynności przez pracowników magazynu, ale dało wymierne korzyści informacyjne. W bibliotekach wydziałowych rozpoczynających elektroniczną rejestrację wypożyczeń i zwrotów moduł ten nie jest uruchamiany. Biblioteki specjalistyczne są jednostkami niedużymi w stosunku do BUŚ i praca z modułem Magazynu niepotrzebnie wydłużyłaby proces realizacji zamówionych dokumentów.

¹⁰ W. Dziadkiewicz, M. Szulc: *Doświadczenia w pracy z PROLIB-em w Bibliotece Uniwersytetu Śląskiego*. „Bibliotekarz” 2003, nr 7–8, s. 9–15.

¹¹ Obecnie w module Gromadzenia jest 28 raportów i statystyk.

¹² Dokumenty Życia Społecznego.

¹³ W BUŚ wydruk kart katalogowych zaprzestano w 2001, w bibliotekach wydziałowych karty są nadal drukowane.

Do wyszukiwania literatury przez użytkowników służy katalog komputerowy OPAC. Od 2001 umożliwia on elektroniczne zamawianie książek za pomocą OPAC WWW z dowolnego miejsca przez całą dobę. Po wysłaniu przez czytelnika zamówienia w magazynie są drukowane, a następnie realizowane rewery. Znacznie usprawniło i przyspieszyło to pracę Oddziału Udostępniania Zbiorów. Istnieje też możliwość rezerwacji dokumentów aktualnie niedostępnych oraz samodzielnej prolongaty. Czytelnik w każdej chwili może sprawdzić stan swojego konta bibliotecznego, termin zwrotu książek, czy naliczone kary za nieterminowy zwrot dokumentów. Od trzech lat OPAC teoretycznie umożliwia samodzielny zapis do biblioteki. Główną przeszkodą wdrożenia tej opcji jest brak możliwości wydruku z PROLIB-a deklaracji czytelniczej. Trudno, aby czytelnik po wypełnieniu formatki w katalogu komputerowym w Wypożyczalni wypisywał (ręcznie) ponownie te same dane na tradycyjnym druku deklaracji. Wciąż czekamy na rozwiązanie tego problemu przez Max Elektronik-a.

Do kolejnego modułu, tzn. Administratora, dostęp ma tylko kilku upoważnionych pracowników BUŚ. Tutaj dokonywana jest kontrola uprawnień, ustawienia parametrów systemu, definiowane są drukarki, tworzone są słowniki (np. książek akcesji i inwentarzowych, znaki miejsca, lokalizacji, sposobów nabycia itp.), generowane indeksy wyszukiwawcze w OPAC-u i module Opracowania. Jest to właściwie „serce” systemu i bez stałego nadzoru tego modułu praca całego systemu stałaby się niemożliwa.

Moduł Bibliografii (PROMAX) nie jest właściwie w żaden sposób powiązany z dotychczas omówionymi modułami i może funkcjonować jako samodzielna baza. Jest w niej rejestrowany dorobek naukowy pracowników Uniwersytetu Śląskiego. Posiada ona interfejs użytkownika (PROWEB), w którym możliwe jest przeszukiwanie danych dzięki kilku indeksom (m.in.: według autorów, tytułów, roku wydania, wydziałów). Z wyników wyszukiwania możliwe jest tworzenie własnych zbiorów oraz ich wydrukowanie, bądź wysłanie na wybraną skrzynkę e-mailową. W bazie możliwe jest umieszczenie linków do pełnych tekstów.

Od 2001 na serwerach BUŚ jest umieszczona kopia Centralnej Kartoteki Haseł Wzorcowych (CKHW). Korzysta z niej 7 bibliotek w kraju współpracujących z Centrum Formatów i Kartotek Haseł Wzorcowych i pracujących w systemie PROLIB. Do zadań pracowników BUŚ należy dbałość o spójności kopii CKHW z kartoteką oryginalną.

Od kilku lat system wysyła automatycznie e-maile informujące o statusie zamówionej, bądź zarezerwowanej książki, o zbliżającym się terminie zwrotu dokumentów oraz o rozpoczęciu naliczania kar za nieterminowy zwrot. Z modułu Administratora możliwe jest również wygenerowanie e-maila do wszystkich czytelników o dowolnej treści, np. informacji o zmianie godzin otwarcia biblioteki.

Sieć bibliotek uczelnianych w PROLIB-ie

Podczas przystosowywania PROLIB-a na potrzeby BUŚ problem stanowiła struktura organizacyjna biblioteki jako jednostki działającej w sieci. Oprócz BUŚ istniały 24 biblioteki wydziałowe i instytutowe¹⁴ zlokalizowane w różnych miastach (Katowice, Chorzów, Cieszyń, Rybnik, Sosnowiec). PROLIB dotychczas był stosowany w bibliotekach o zwartej strukturze, stąd podjęto prace dostosowawcze do naszej specyfiki. Równocześnie z uruchomieniem PROLIB-a w BUŚ do pracy w systemie włączyło się 8 bibliotek specjalistycznych. Były to Biblioteki: Instytutu Filologii Angielskiej¹⁵, Instytutu Filologii Romańskiej¹⁶, Instytutu Filologii Polskiej¹⁷, Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Nauk o Ziemi, Wydziału Prawa i Administracji, Wydziału Techniki¹⁸. Wszystkie wymienione biblioteki rozpoczęły opracowanie wydawnictw zwartych i ciągłych.

Uruchomienie PROLIB-a ściśle wiązało się z długotrwałymi szkoleniami pracowników BUŚ oraz bibliotek specjalistycznych. Szkolenie kadr było jedną z przyczyn stopniowego włączania do pracy w systemie kolejnych bibliotek. Jednak głównym powodem niemożności jednoczesnego uruchomienia PROLIB-a we wszystkich bibliotekach sieci były problemy natury technicznej. Brak odpowiedniego sprzętu komputerowego oraz połączeń sieciowych z jednostkami uniemożliwił rozpoczęcie pracy w bazie.

Pierwszą biblioteką wydziałową, w której obieg książki został całkowicie zautomatyzowany była Biblioteka Szkoły Zarządzania. Powstała ona w 2000 i od razu rozpoczęła pracę w PROLIB-ie wobec czego wszystkie jej zbiory były opracowane w systemie, co umożliwiło w marcu 2003 uruchomienie elektronicznej wypożyczalni, a pół roku później zamawianie książek poprzez OPAC-a.

W 2001 do PROLIB-a przystąpiły Biblioteki: Instytutu Filologii Słowiańskiej, Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej, Kolegium Języka Biznesu¹⁹, Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Cieszyń²⁰ oraz Wydziału Psychologii i Pedagogiki.

¹⁴ Obecnie istnieje 15 bibliotek wydziałowych i instytutowych.

¹⁵ W 2007 doszło do połączenia Bibliotek: Instytutu Filologii Angielskiej, Instytutu Filologii Germańskiej, Instytutu Filologii Romańskiej, Instytutu Filologii Słowiańskiej, Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej i Kolegium Języka Biznesu. W wyniku połączenia powstała Biblioteka Wydziału Filologicznego w Sosnowcu.

¹⁶ Patrz przyp. 15.

¹⁷ W 2007 doszło do połączenia Bibliotek: Instytutu Bibliotekoznawstwa, Instytutu Filologii Polskiej oraz Instytutu Filologii Klasycznej. W wyniku połączenia powstała Biblioteka Wydziału Filologicznego w Katowicach.

¹⁸ Obecnie Biblioteka Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach.

¹⁹ Patrz przyp. 15.

²⁰ W 2007 biblioteka ta weszła do struktury organizacyjnej BUŚ jako Oddział BUŚ w Cieszyń.

Następny cykl szkoleń wiążących się z rozpoczęciem pracy w PROLIB-ie odbył się w 2003. Wówczas do współkatalogowania w systemie przystąpiły Biblioteki: Instytutu Fizyki, Instytutu Filologii Germańskiej²¹, Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku, Czytelnia Niemiecka Instytutu Goethego²² oraz Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska.

W lutym 2004 Biblioteka Instytutu Filologii Angielskiej rozpoczęła elektroniczną rejestrację udostępniania księgozbioru, a pół roku później uruchomiła elektroniczne zamawianie książek poprzez OPAC-a.

W ostatniej grupie bibliotek, które rozpoczęły pracę w PROLIB-ie znalazły się Biblioteki: Instytutu Filologii Klasycznej²³, Międzynarodowej Szkoły Nauk Politycznych i Wydziału Radia i Telewizji. Rok później włączono do współpracy Bibliotekę Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Pracownicy tych bibliotek przeszli indywidualne szkolenia w BUŚ.

W ten sposób w 2007 komputeryzacja wszystkich bibliotek uniwersytetu dobiegła końca. Biblioteka Instytutu Bibliotekoznawstwa została włączona do Biblioteki Wydziału Filologicznego w Katowicach. Zbiory tej biblioteki do tej pory opracowywano w systemie bibliotecznym SOWA, gdzie zarejestrowano 2194 egzemplarzy. W 2008 planowane jest przekonwertowanie tego zasobu do PROLIB-a.

Na 2007 przypadło uruchomienie elektronicznych wypożyczalni w bibliotekach Wydziału Filologicznego w Katowicach, Oddziału BUŚ w Cieszynie i Instytutu Filologii Romańskiej. Co prawda ta ostatnia biblioteka już nie istnieje, ale w związku z problemami lokalowymi niemożliwe było stworzenie jednej wypożyczalni udostępniającej księgozbiory neofilologiczne. Dlatego, mimo iż jest to jedna biblioteka funkcjonuje 5 odrębnych wypożyczalni. Dopiero po przeniesieniu tych jednostek do wspólnego budynku nastąpi połączenie wszystkich wypożyczalni.

Pracownicy dwóch bibliotek – Międzynarodowej Szkoły Nauk Politycznych i Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych muszą jeszcze przejść przeszkolenie w opracowaniu zbiorów w formacie MARC, co nastąpi w 2008.

Współpraca z NUKAT-em i PROLIB M21

Od rozpoczęcia rozmów z Max Elektronikiem o zakupie PROLIB-a (1996) firma zapewniła nas, że wkrótce będzie wersja bazy z formatem MARC. Był to jeden z powodów podjęcia

²¹ Patrz przyp. 15

²² Jednostka ta obecnie funkcjonuje w obrębie BUŚ.

²³ Patrz przyp. 17.

decyzji o wdrożeniu PROLIB-a w BUŚ. W formacie tym pracuje większość systemów bibliotecznych i jest on międzynarodowym formatem służącym do opracowania zbiorów bibliotecznych.

W 2001 podjęto współpracę z Centrum Formatów i Kartotek Haseł Wzorcowych. Był to pierwszy krok do podjęcia współpracy z NUKAT-em²⁴ i katalogowaniem w formacie MARC. Początkowo współkatalogowanie przysporzyło dodatkowych obowiązków. Należało wszystkie istniejące wówczas opisy bibliograficzne uzupełnić o hasła wzorcowe Kartoteki. Pracę tę wykonywali wyłącznie pracownicy BUŚ. Od lipca 2002 rozpoczęto wprowadzanie opisów bibliograficznych do NUKAT-a. Z czasem coraz więcej bibliotek w kraju przystępowało do tej współpracy i współkatalogowanie kilkudziesięciu bibliotek stworzyło ogromny zasób opisów bibliograficznych, które można kopiować do PROLIB-a. BUŚ przeprowadziła w 2005 cykl szkoleń dla bibliotek specjalistycznych z opracowania zbiorów w formacie MARC. Od tej pory wszyscy są zobowiązani do pracy tylko i wyłącznie poprzez NUKAT-a. Rekordy opisów bibliograficznych są najpierw tworzone w bazie NUKAT-a i dopiero wówczas kopiowane do PROLIB-a. Należy podkreślić, że od początku zarówno w BUŚ, jak i w bibliotekach wydziałowych prowadzona jest retrokonwersja zbiorów do katalogu elektronicznego. Możliwość kopiowania opisów z NUKAT-a w znacznym stopniu przyspieszyła ten proces.

W 2006 BUŚ pierwszy raz otrzymała do testowania kopię swojej bazy w formacie MARC. Prace nad poprawkami i doskonaleniem systemu trwały ponad rok i były dużym obciążeniem dla pracowników Oddziałów Gromadzenia i Opracowania²⁵. Otrzymana baza była niedoskonała i miała liczne błędy, których wychyceniem zajęli się pracownicy BUŚ. Zaproponowano firmie Max Elektronik kilka nowych funkcjonalności, które miały na celu usprawnienie pracy. W nowej wersji systemu pracujemy od sierpnia 2007. Specyfika PROLIB-a M21 wymusiła zmianę organizacji pracy, obecnie tworzenie rekordu bibliograficznego rozpoczyna się już na etapie gromadzenia.

²⁴ Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny polskich bibliotek akademickich i naukowych.

²⁵ Obecnie jeden Oddział Gromadzenia, Uzupełniania i Opracowania Zbiorów.

Tabela 1. Przyrost zbiorów w PROLIB-ie za 1998–2007²⁶

	Ilość egzemplarzy opracowanych	Ilość egzemplarzy nieopracowanych (wprowadzonych tylko na zasób)
1998	32586	61720
1999	14514	7477
2000	22103	4906
2001	24314	3754
2002	31814	3866
2003	38844	3961
2004	48018	9370
2005	54277	6750
2006	56274	5723
2007	68770	44949
RAZEM	391514	152476

Podsumowanie

Automatyzacja biblioteki w pierwszym etapie jej wprowadzania w znacznym stopniu dodatkowo obciążała pracowników biblioteki i nie przyspieszyła gromadzenia, opracowania i udostępniania księgozbioru. Dopiero po 10 latach wytężonej pracy bibliotekarzy wprowadzenie komputeryzacji usprawniło pracę w bibliotece i pozwoliło na szybszą drogę książki, począwszy od jej zakupu a skończywszy na udostępnieniu. Stało się to możliwe zwłaszcza po przystąpieniu do współpracy z katalogiem NUKAT i możliwością kopiowania opisów bibliograficznych.

Wszystkie biblioteki uniwersytetu pracują w systemie PROLIB²⁷ i wszystkie tworzone opisy bibliograficzne trafiają do jednego wspólnego katalogu. Wynikają z tego dwie wymierne korzyści: dla pracowników bibliotek i jej użytkowników. Raz wprowadzony opis bibliograficzny może być wykorzystany przez wszystkie biblioteki sieci. Wystarczy dołączyć do rekordu opisu swoje zasoby. Użytkownicy zaś mają ułatwiony dostęp do informacji, przeglądając OPAC-a od razu wiedzą w ilu egzemplarzach i w których bibliotekach wyszukiwana pozycja się znajduje.

²⁶ Raporty w PROLIB-ie za poszczególne lata: „Stan bazy danych za okres”.

²⁷ Wyjątek stanowią: Biblioteka Wydziału Teologicznego i Biblioteka Brytyjska.

Ponadto BUŚ sprawuje nadzór merytoryczny nad jakością rekordów opisów bibliograficznych księgozbiorów bibliotek wydziałowych. Dzięki systemowi kontrola ta jest o wiele łatwiejsza.

Abstract

In the article, there are presented the successive stages of work automation in the library. There are described individual modules of the automated library-information system called PROLIB. There is shown the development of PROLIB and the gradual participation of specialist libraries in the functioning of the system. There are presented benefits from cooperation with NUKAT – National Universal Central Catalogue.

